

Osigurana je dakle dobit po 1 k.j. preko Din 10.000.— a dobivene su ogromne melioracije i mehanizacija, te bolja putna mreža, i uz to garancija, da će se prinosi a s njima i dobit iz godine u godinu penjati. Opasnost od podvodnosti uklonjena je i zavisi samo o interesentima, kako će ove tekovine čuvati i uzdržavati.

Na izračunatih oko 700.000 k. j., koje treba na području Vodnih zajednica meliorirati, odvodniti i uz to komasirati — štete od suviška vode izražene na bazi pšenice iznose najmanje petstotinahiljada mtc pšenice (10⁰% od prinosa po 8 mtc 1 k. j.), a preračunato u novčanoj vrijednosti po Din 30/1 kg iznosi jednuipolmilijardu dinara.

I tako svake godine iz godine u godinu trpi nam poljoprivreda najmanje jednu i pol milijarde — oprezno računato—, a sa samih 900 milijuna mogli bismo svake godine meliorirati iskazanih 75.000 k. j. Kroz 20 godina izgubi naša poljoprivreda 30 milijardi manjka prinosa, a rekli smo da bi čitava melioracija sa komasacijom kroz 20 godina stajala 18 milijarda dinara. Zašto to ne provodimo, — nije jasno.

Na selu i u seoskoj poljoprivredi ima mnogo toga da se uradi i ona dovede u red da bi se nadoknadili golemi zaostaci. Apsurdno je uspoređivati u produktivnosti dva partnera — industriju i poljoprivredu, od kojih je jedan kroz 10 godina dobivao do blizu 200 milijarda godišnje, a drugi u isto vrijeme jedva toliko, koliko samo — jedan veći industrijski kombinat.

Ing A. Perušić

Sušтина pčelarske privrede

Mnogobrojno bilje razvija u periodi razmnožavanja rasplodne organe, cvijeće, prašnike i pestiće, a ujedno iz medenica, kao i iz drugih biljnih dijelova izlučuje slatke sokove. Cvjetni prašak i slatki sokovi sadrže uglavnom bjelančevine, masti i ugljikohidrate. Pčela ih sabire u svojem tijelu i u nastambi na voštanom saću, upotrebljava i prerađuje zbog održanja i množenja vrste.

Već je primitivan čovjek izrabio tu životnu zajednicu između pčele i biljke, oduzimajući pčelama med i vosak, jer je med snažna, zdrava, a po mišljenju već iz starih vremena i ljekovita hrana, dok je vosak bio vrlo potreban u kućanstvu, brojnim obrtima i kao svjetlo u domovima i svetištima, a danas, je u naprednom pčelarstvu potreban u prvom redu, za izgradnju i obnovu pčelinjega gnijezda, zatim u kućanstvu, obrtu i industriji.

Uzimajući s bilja cvjetni prašak i obilazeći pri tomu kod jednoga izlaska bilje iste vrste, pčela je korisna i prirodi, jer pomaže oplodnju, a s time i širenje biljne vrste.

Ta uloga pčele nije u starim vremenima bila poznata. Otkrio ju je istom prirodoslovac Linné g. 1735.

Navedena posredna korist višestruko je veća od neposredne u medu, vosku i drugim proizvodima. Zato treba držati pčele i u krajevima, gdje su potrebni opravišači (polinatori) i bez obzira na neposredne koristi od pčela.

Iz navedenoga dvostrukoga značaja pčelarstva izlazi i dvostruki zadatak pčelarske privrede, kao grane narodnog gospodarstva: držanjem pčela povećati prinos izvjesnih poljoprivrednih kultura, naročito voćnjaka, a suvremenim uzgajanjem pčela što jače iskorišćavati izlučivanje biljnih slatkih materija u pravcu što veće proizvodnje meda i voska. Prema tomu elementi pčelarske proizvodnje jesu biljka i pčela.

U procesu proizvodnje čovjek ne može bitno i odlučno utjecati na život i rad pčela ni u pčelinjoj nastambi, ni izvan nje, ali može u tom procesu znatno pomagati.

To sudjelovanje čovjeka u životu i razvoju pčela u sabiranju i preradi navedenih sirovina sastoji se u stručnom postupku s pčelama, u oplemenjivanju i zaštiti pčela i pčelinjega bilja, u obogaćivanju sirovinskih područja. Stručan postupak temelji se u prvom redu na poznavanju biologije, fiziologije, ekolo-

gije i etologije pčele, sirovinskog područja, klimatskih odnosa, ekonomike i tehnike pčelarstva, držeći se pravila, da i u pčelarstvu teorija vodi praksu.

Temeljni biološki zadatak jest u takvu uzgajanju radnih jedinica, pčelaca, da se konkretno sirovinsko područje u predviđivom vremenu najbolje izrabiti, dakle da se biološki momenat uskladi s ekonomskim, eksploatacionim.

Problematika pčelarske ekonomike jest u tome, što su sirovinska područja nestalno sredstvo u proizvodnji, iako glavno, jer je izlučivanje biljnih slatkih sokova dosta kolebljivo, a ono ne zavisi o čovjeku već o raznim prirodnim i drugim još neistraženim činiocima. Ne postoji ni periodicitet u izlučivanju. Dok su šumske kulture stalne, poljske se često pa i svakoga ljeta mijenjaju. Uzgajač ne može predvidjeti, a ipak mora stručno postupati u uzgoju, očekujući da će izlučivanje normalno uslijediti, dok ono često izostaje.

Sirovinska su područja u svim poljoprivredno naprednim zemljama siromašnija nego su nekada bila, jer su zbog sve većih potreba ljudstva iskrcene mnoge šume, mnoga neobrađena zemljišta obrađena, a na obradenim se primjenjuju suvremene agrotehničke mjere, koje su uklonile mnogo medonosnoga bilja, ali se raznim kako biološkim, tako i ekonomskim mjerama smanjuju nastali gubici.

Sadanje stanje pčelarske privrede u Jugoslaviji odraz je teške više stoljetne prošlosti. Pčelarstvo se nalazi u početnoj fazi razvoja i ono je ukopčano u lanac poljoprivrede. Na raznom je stupnju razvoja. U sjevernim, sjeverozapadnim i sredozemnim krajevima ono je razvijenije, u središtu države i jugoistočnim krajevima manje razvijeno. Uskoro će i u tim krajevima prevladati držanje pčela u suvremenim ulištima, kao i suvremeni postupak s pčalama.

Pčelarstvom se bave uzgredno osobe raznih zanimanja. Pogoni su redovito maloga opsega. T. zv. industrijskih pogona nema. Profesionalnih proizvođača ima malo. Kolektivna su u početnom razvoju. Mnogi se bave pčelarstvom iz ljubavi prema pčeli, neobično zanimljivom kukcu. Ali i amateri su ujedno i proizvođači.

U Hrvatskoj postoje 3 klimatska područja panonsko, planinsko i sredozemno, od kojih svako daje pčelarstvu svoje obilježje. Sadanja proizvodnja ne zadovoljava. Tomu su razni uzroci.

Sadanja proizvodnja u Hrvatskoj ne zadovoljava, jer iznosi prosječno godišnje oko 1.500.000 kg meda i oko 50.000 kg voska u prosječnoj vrijednosti od preko milijarde dinara, a moći će biti višestruko veća, kad se provedu odgovarajuće mjere za unapređenje proizvodnje.

Pčelarstvo je znanost, ukoliko se proučavaju biološki i ekonomski elementi u proizvodnji, a ukoliko se ti elementi, u proizvodnji primjenjuju, ono je vještina.

U pčelarstvu je potrebno najviše znanja i vještine, manje vremena i novaca, a najmanje fizičke snage, ali mora se naglasiti, da uspjeh u proizvodnji mnogo više zavisi o bogatstvu sirovinskog područja, nego o stručnom znanju.